

ВІСНИК

**Науково-дослідної лабораторії
інклюзивної педагогіки**

Випуск IV

Умань - 2018

УДК 74.03 (063)
В 80

*Рекомендовано до друку вченою радою
Факультету дошкільної та спеціальної освіти
(протокол №9 від 25 квітня 2018 року)*

Головний редактор: Демченко І. І.
Редакційна колегія: Бабій І. В., Білан В. А., Калиновська І. С.,
Чередник А. А.
Відповідальний за випуск: Чередник А. А.

В 80 Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки за
матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції:
«Інклюзивна освіта: теорія, методика, практика» (29 березня 2018 р.) /
[гол. ред. Демченко І.І.]. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2018 р. – Вип. IV. –
168 с.

УДК 74.03 (063)

7.	<i>Заскальнюк Я. В.</i>	Особливості створення інклюзивного освітнього середовища в загальноосвітній школі.....	133	
8.	<i>Коваленко О. А.</i>	Інклюзивна освіта: реальність та перспективи.....	134	✓
9.	<i>Колісник Л. В.</i>	Інтерактивне навчання як спеціальна форма організації діяльності студентів в інклюзивному середовищі.....	136	
10.	<i>Лемещук М. А.</i>	Проблеми розвитку комунікативних умінь старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення...	140	
11.	<i>Литвин І. І.</i>	Навчання дітей із синдромом Дауна через систему Нумікон.....	142	
12.	<i>Ляховець О. О.</i>	Хортинг – для дітей з особливими потребами дошкільного віку.....	145	
13.	<i>Нестеренко А.</i>	Інклюзивна освіта як освітня технологія.....	148	
14.	<i>Пушкаренко І. В.</i>	Формування основ образотворчої діяльності у дітей раннього дошкільного віку з помірною розумовою відсталістю в умовах інклюзії.....	150	
15.	<i>Раснюк О.</i>	Становлення системи індивідуального навчання дітей у світі та в Україні	151	
16.	<i>Семенчук І. Б.</i> <i>Лемещук М. А.</i>	Умови успішної соціалізації дітей із загальним недорозвиненням мовлення...	153	
17.	<i>Троян С. О.</i>	Сучасні підходи до технології організації робочого місця дітей дошкільного віку для попередження навчання в інклюзивному середовищі....	155	
18.	<i>Черніченко Л. А.</i>	Окремі аспекти проведення корекційно-інноваційної роботи логопеда в закладі дошкільної освіти з дітьми із затримкою психічного розвитку.....	157	
19.	<i>Яциун К. М.</i>	Використання казкотерапії в корекції мовлення старших дошкільників з особливими освітніми потребами.....	160	
20.	<i>Яциунська В. Р.</i> <i>Калиновська І. І.</i>	Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку в умовах розвитку інформаційного суспільства.....	163	

– діти з особливими освітніми потребами мають отримувати будь-яку додаткову допомогу, яка може знадобитися їм для забезпечення успішності процесу навчання. вони є найбільш ефективним засобом, який гарантує солідарність, співучасть, взаємоповагу, розуміння між дітьми з особливими потребами та їхніми ровесниками [3].

Головна мета інклюзивної школи – дати всім учням можливість повноцінного соціального життя, активної участі в діяльності колективу, забезпечуючи взаємодію учасників навчально-виховного процесу, турботу одне про одного як рівноправних членів шкільного співтовариства [2; 3].

Отже, пріоритетом у галузі освіти дітей з особливими потребами стало нині створення інклюзивного шкільного середовища, в якому всі діти навчаються разом у системі масової освіти за відповідними навчальними програмами, пристосованими до їхніх потреб. Перехід до інклюзії передбачає зміни в усіх аспектах освітньої практики. Для багатьох педагогів цей процес може виявитися складним, потребувати багато часу для навчання і практичного впровадження. Це нелегкі завдання як особистого, так і професійного характеру. Але водночас перед учителями і школами відкриваються нові можливості: насамперед, педагоги мають змогу відчувати, що вони здатні змінити на краще діяльність і функції школи; школи можуть стати ефективними освітніми осередками для усієї громади та кожного її члена.

Список використаних джерел:

1. Бондар В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен / В. Бондар // Рідна школа. – 2011. – № 3. – С. 10–14
2. Кальченко Інна Реалізація моделі інклюзивного навчання в системі загальноосвітнього простору / Інна Кальченко, Тетяна Бикова // Сучасна школа України (Шкільний світ). – 2012. – № 12. – С. 39–44.
3. Колупасва А. А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : наук.-метод. посіб. ; Нац. акад. пед. наук, Ін-т спец. педагогіки / Колупасва А. А. – К. : Науковий світ, 2010. – 195 с. : табл. – (Інклюзивна освіта). – Бібліогр.: с. 193–195.
4. Сковорода Г. Розмова п'яти подорожніх про істинне щастя в житті [Товариська розмова про душевний мир] // Твори: у 2-х т. – К.: "Обереги", 1994. – Т 1. – С. 325–358.

Коваленко О. А.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: РЕАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сучасні зміни в законодавстві України стосовно інклюзії узгоджуються з Конвенцією ООН «Про права осіб з інвалідністю» та іншими міжнародними документами у сфері забезпечення прав усіх дітей [2; 3; 4].

Інклюзивне навчання: *фунтується* на правах людини і принципах рівності; *спрямоване* на всіх дітей і дорослих, особливо тих, хто є виключеним з

загальної системи навчання; є процесом усунення бар'єрів в системі освіти та системі підтримки [6].

Однак, в нашій державі підписання правових документів про розвиток інклюзивної освіти, як і багато інших, не означає їх своєчасну реалізацію в кожному куточку України. В багатьох місцях при необхідності запровадження інклюзивного навчання виникає чимала кількість запитань в усіх учасників освітнього процесу – керівників навчальних закладів, педагогів, батьків. Практична діяльність переважної більшості навчальних закладів системи дошкільної та загальної середньої освіти далека від забезпечення права на освіту тим, хто має особливі освітні потреби. Батьки, які звертаються із заявами до навчальних закладів (як дошкільних, так і загальноосвітніх), частіше зустрічаються з відмовами та відмовками, ніж з бажанням прийти на допомогу. Керівники аргументують свою відповідь тим, що навчальний заклад не готовий приймати особливих дітей, немає необхідного обладнання, неготовність діючих педагогічних працівників до роботи з особливими дітьми тощо. І, по великому рахунку, це гірка правда нашого сьогодення: для ефективної реалізації інклюзивної освіти не вистачає кваліфікованих спеціалістів та належних умов.

Саме для вирішення таких проблем у вітчизняних університетах відкриваються додаткові спеціалізації з інклюзивної освіти в межах спеціальностей, які готують фахівців з дошкільної та початкової освіти, а також спеціальність «Інклюзивна освіта». Аналіз науково-педагогічних досліджень та пошук результативних технологій навчання в інклюзивному середовищі наводять на думку, що наступним кроком у забезпеченні права на навчання дітей з особливими освітніми потребами повинна стати спеціальна фахова підготовка вчителів-предметників. Тобто, до навчальних планів усіх спеціальностей «014 Середня освіта» [5] потрібно вводити спецкурси та спецсемінари з методики навчання окремих дисциплін, які б враховували особливості інклюзивного навчання.

Формування нового погляду на освіту й на місце людини в соціумі – головні світові ознаки інноваційного розвитку будь-якого суспільства [1]. На сучасному етапі в Україні поступово відбувається процес зміни ставлення до людей з особливими потребами з боку оточення, а також змін у свідомості самих цих людей. Важливо пам'ятати, що початковий етап процесу соціалізації особистості відбувається в період раннього дитинства, в якому, через призму сім'ї та закладу дошкільної освіти, формуються елементарні форми суспільної поведінки. Засвоєння цих форм відбувається на рівні психологічних установок, які проявляються, в майбутньому, в тих або інших поведінкових шаблонах. Саме через те, що маленькі діти не так гостро реагують на психофізіологічні відмінності людей, інклюзивне навчання потрібно розпочинати із закладів дошкільної освіти.

Практико орієнтоване навчання сучасних студентів в університеті, педагогічно грамотно організовані заклади дошкільної освіти та школи, увага до особливих освітніх потреб – фактори, об'єднання яких робить систему освіти успішною. Оновлення та коригування навчальних планів спеціальностей, а

також створення навчально-методичних лабораторій інклюзивної освіти, створення студентських проблемних груп із залученням вихователів та вчителів, організація курсових, бакалаврських та магістерських досліджень із зазначеної проблематики будуть сприяти розвитку фахової компетентності майбутніх педагогічних працівників та забезпеченню права на освіту всіх без виключення громадян.

Список використаних джерел:

1. Данілавічюте Е. А. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / Е. А. Данілавічюте, С. В. Литовченко // За ред. А. А. Колунаєвої. – К. : Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 360 с.
2. Закону України «Про освіту». – Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page2>.
3. Міжнародно-правові документи. – Електронний ресурс. – Режим доступу : http://nmcio.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=63.
4. Права людини: знати, щоб захищати. Що треба знати про захист прав дітей з інвалідністю: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плєяди», 2015. – 52 с.
5. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. – Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BE>.
6. Що таке інклюзивне навчання? – Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://education-inclusive.com/shho-take-inklyuziya/>.

Колісник Л. В.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК СПЕЦІАЛЬНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Головною метою освіти України у XXI столітті є створити умови для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України, формувати покоління, які здатні навчатися впродовж життя, створювати й розвивати цінності громадянського суспільства; сприяти консолідації української нації, інтеграції України в європейський і світовий простір.

У процесі демократизації українського суспільства неабиякого поширення набувають ідеї гуманізації освіти й пріоритетів особистості.

Ринкова економіка та демократична система соціально-політичного облаштування України висувають нові вимоги до системи освіти, зокрема, до освіти осіб з порушенням психофізичного розвитку. Йдеться, перш за все, про забезпечення рівних можливостей для здобуття освіти й подальшої активної участі у житті суспільства всіх без винятку громадян.[1]

Неприйнята нині освітня система, за якою учні пасивно одержують академічні знання і не вступають в активну взаємодію із соціумом. Проблема соціалізації та інтегрування в загальноосвітній простір дітей з порушеннями психофізичного розвитку посідає особливе місце і викликає багато суперечок і

Наукове видання

ВІСНИК
науково-дослідної лабораторії
«Інклюзивна педагогіка»

Випуск IV

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 19.04.2018 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Ум. друк. арк. 9,71

Тираж 100 прим. Замовлення № 1110

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»

20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2521 від 08.06.2006.

тел. (04744) 4-64-88, 4-67-77, (067) 104-64-88

vizavi-print.jimdo.com

e-mail: vizavi008@gmail.com